

پ = کتابخانه‌ها و کتابداری

داخلی:

کتابخانه شاهچراغ یکی از ثنی‌ترین کتابخانه‌های کتاب ایران است

کتابخانه آستان مقدس حضرت شاهچراغ (ع) از لحاظ کتب خطی و موزه این آستان در شیراز از نظر تنوع آثار یکی از غنی‌ترین و باارزشت‌ترین گنجینه‌های کتاب و موزه ایران است.

به گزارش خبرنگار ایرنا، وجود آثار گرانبها و تعداد بیش از چهار هزار جلد کتب خطی، ۲۰ هزار جلد کتاب چاپی و نشریات و مجلات نیم قرن اخیر زینت بخش کتابخانه آستان حضرت شاهچراغ (ع) است.

محمد حسین رستگار سرپرست آستان حضرت احمد ابن موسی (ع) در باره کتابخانه شاهچراغ گفت: در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی کتب آستان مقدس در حجزه محقری نگهداری می‌شد که با تکمیل ساختمان رواق‌های صحن مرکزی، کتابخانه مرتب و راه‌اندازی شد. کتابخانه شامل مخازن کتب چاپی و خطی، آرشیو روزنامه و مجلات، سالن مطالعه برادران و سالن مطالعه خواهان می‌باشد.

ساختمان کتابخانه شاهچراغ (ع) با زیربنایی حدود چهار هزار و ۲۰۰ متر مربع در حال احداث است و شامل بخش‌های مختلف است. در طبقه هم‌کف، سالن سخنرانی، سالن مطالعه عمومی، قرائت‌خانه کودکان، بخش اسلامی‌پژوهی و مخازن کتاب، جایگاه‌های کتابداران، آرشیو روزنامه و مجلات واقع است. طبقه اول نیز شامل سالن اجتماعات، موزه کتاب‌های نفیس، اتاق‌های نمایش سالن سمعی و بصری، اتاق میکروفیلم و تاریکخانه، بخش مطالعه میکروفیلم، واحدهای اداری و هیأت تحریریه پیش‌بینی شده است. نمایشگاه دائمی کتاب در گذرگاه در شمالی احداث و راه‌اندازی شده و روزانه پذیرای جمع کثیری از علاقه‌مندان و زائران است.

از جمله کتاب‌های نفیس خطی این کتابخانه رساله و مقالات از عارف بزرگوار سید قطب‌الدین محمد بن ریزی مشهور به قطب‌الدین، که او را سید قطب می‌گویند، شامل مکتوب قطب‌الدین است. تعداد صفحات رساله ۹ صفحه و اندازه نوشته ۱۲ در ۱۷، عدد سطور ۱۶ نوع خط نستعلیق، تاریخ تحریر در سال ۱۱۷۰ هجری قمری است. مفتاح الفتوح و رموز الکنوز از تألیفات سید محمد قطب‌الدین که دعای صباح حضرت امیر را به فارسی ترجمه کرده و مقدمه بر آن نوشته است از دیگر آثار ارزشمند کتابخانه شاهچراغ (ع) است. تعداد صفحات این کتاب ۳۰ صفحه است. اندازه نوشته ۱۶ در ۱۰، عدد سطور ۱۲ و نوع خط متن دعا نسخ درشت ترجمه به خط نستعلیق و جوهر سرخ اشعار فارسی است و به خط نستعلیق و مرکب مشکی حواشی زیادی دارد. ترجمه غزل عطار دیگر کتاب نفیس کتابخانه شاهچراغ (ع) است که ترجمه عربی غزلی از عطار است. تعداد صفحات آن دو صفحه است. اشعار فارسی به خط نستعلیق و جوهر سرخ و اشعار عربی به خط نسخ و مرکب مشکی نوشته شده است. قصیده عشقیه مرحوم قطب‌الدین نیز به تعداد صفحات ۵۴ و اندازه ۱۱ در ۱۶، عدد سطور ۱۷، نوع خط اشعار عربی به خط نسخ و اشعار فارسی به خط نستعلیق که با جوهر سرخ در سال ۱۱۴۵ ه.ق. نوشته شده نیز در اینجا نگهداری می‌شود.

از کتب خطی نفیس کتابخانه مجموعه‌ای شامل کتاب و رساله تألیف قاضی نورالله شوشتری متخلص به نوری متولد ۹۵۶ و مقتول ۱۰۱۹ ه.ق. در اکبرآباد هند از پیروایان شیعه است که به خط مؤلف می‌باشد.

مصائب النواصب به زبان عربی که قاضی نورالله شوشتری بر رد کتاب نواقص الروافض تألیف معین‌الدین شریفی نوشته است. مطالب کتاب بر حقایق مذهب شیعه اثنی‌عشری است. تعداد صفحات ۲۴۱ و تاریخ تحریر

۹۹۵ ه.ق. می‌باشد. دافعه الشقاق فی تحقیق بحث الاشتقاق به زبان عربی تألیف نورالدین شوشتری در باب اشتقاق کلمات است که در ۱۵ صفحه نوشته شده و محل کتابت کشمیر است. از کتب خطی نفیس دیگری توان به تنبیهات اشاره کرد مختصری از اصول فقه توسط مرحوم حاج علی اکبر نواب شیراز متخلص به بسمل از دانشمندان برجسته قرن ۱۳ هجری برای فرزندش میرزا علی نوشته است و دارای یک مقدمه و پنج باب و ۱۰ مقصد و ۸۰ تنبیه است. ریاض السالکین فی شرح صحیفه سیدالعابدین شرحی از مرحوم سید علیخان کبیر دشتکی بر ادعیه و مناجات‌های صحیفه سجاده نگاشته است شامل ۵۴ روضه است. تاریخ تألیف کتاب از سال ۱۰۹۶ تا ۱۱۲۳ ه.ق. می‌باشد. موزه آستان حضرت احمد ابن موسی (ع) در شیراز نیز از جمله موزه‌های ارزشمند و گنجینه‌هایی است که ده‌ها قلم‌شیء با ارزش و نفیس در آن نگهداری می‌شود.

موزه شاهچراغ در سال ۱۳۴۴ در ضلع جنوبی صحن مطهر تأسیس شد و نوع آثار آن کتاب‌ها، قرآن‌های نفیس خطی، اشیاء باستانی و هنرهای تزئینی، بافته‌ها، سکه، ظروف مختلف فلزی، سفالی و چینی، خاتم و منبت و همچنین آثار شهید محراب‌آیه الله دستغیب می‌باشد. از اشیای موزه در دو لنگه قدیمی حرم مطهر حضرت شاهچراغ به ارتفاع سه متر و عرض دو متر ساخته شده از چوب گردو و روکش نقره، در سال ۱۲۸۹ ه.ق. توسط مسعود میرزا ملقب به ظل‌السلطان به آستان هدیه شد. از دیگر اشیای نفیس موزه، صندوق مرقد مطهر حضرت سید امیر محمد بن موسی الکاظم (ع) می‌باشد. این صندوق از چوب ساخته شده و اسمای مبارک دوازده امام (ع) و نام اولیا در اطراف آن با خط ثلث نوشته و منبت‌کاری شده است. دو قطعه سنگ مرمر به طول دو متر و ۲۵ سانتیمتر و عرض یک متر و ضخامت نیم متر مربوط به قبور صادق زنده برادر کریم‌خان زنده و فرزندش جعفرخان زنده پدر لطفعلی‌خان زند نیز در این موزه نگهداری می‌شود. ششم ذیقعه که به نام روز بزرگداشت حضرت احمد ابن موسی (ع) نامگذاری شده است فرصت مناسبی برای تبیین شخصیت متعالی آن حضرت و همچنین شناخت بیشتر مردم از آثار ارزشمند کتابخانه نفیس و موزه ارزشمند آستان حضرت شاهچراغ (ع) است.